Anul II Nr. 34

4 PAGINI 3 LEI

Duminică 22 Iunie 1941

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
BUCUREŞTI
Str. Popa Petre, 42 Etaj III
Telefon 2.33.55

ÎNVIEREA

SĂPTĂMÂNAL DE POLITICĂ ŞI CULTURĂ ROMÂNEASCĂ

DIRECTOR
TOMA VLĂDESCU

ABONAMENTE
Pentru particulari 200 lei pe an
Pentru autorităţi 1000 lei pe an

Inscris la Tribunalul Ilfov Registrul periodicelor sub Nr. 03/040

ÎN FOCUL ZILEI DE AZI

de TOMA VLĂDESCU

Nu ştim ce aduce ziua de mâine. Nu ştim dacă e primejdie, nici dacă nu este... Vedem într'adevăr o lume febrilă, altă mişcare şi o vieaţă care pare să se grăbească — nu ştiu unde şi nu ştiu dece... E poate o agitaţie pe care ar fi bine s'o stăpânim puţin. Nu!, nimic nu se va întâmpla — mai mult decât este inevitabil să se întâmple! Şi, asta, probabil, o să vedem... Dar până atunci — până atunci! Desigur anumite aspecte sunt altfel decât ne-am obicinuit să le ştim — şi multe lucruri par să se fi schimbat puţin. Pe străzi se circulă mai greu, — deşi par'că lumea este mai rară... — apoi decorul oraşului nostru, el însuş, e altul, mai ales când serile sunt de atât întuneric şi de atâta nelămurit mister.

...Dar când cerul este negru, prin nu ştiu ce oarbe capricii, eu mă gândesc la prea multe lucruri! Şi poate nu sunt singurul care s'a fac... Amintiri — altfel aproape imemorabile... — îmi revin... Prin ploaia care bătea deunăzi peste asfaltul negru ca cerul acesta închis şi ca toate casele dimprejur, şi ca aceste oarbe ferestre unde nu se [illegible] neşti, eu mă gândiam, mergând, la atâta straniu galop al evenimentelor — ca un Destin pe care nu mai încerc să-l pricep. Şi în acest înnoptat concert al amintirilor singure, eu regăseam par'că mai uşor sensurile de resemnare ale unei vieţi pe care n'o putem decât accepta.

Fără îndoială, lumea noastră tânără de astăzi nu va fi fost din cele mai fericite! Câte etape grele, — câte faze am trecut...

Prin 1912—13 eram abia un copil... Şi era pe atunci un război, un mic război, cu Bulgarii îmi pare. In febra unei veri agitate, staţiunile noastre balneare îşi pierduseră liniştea — dar îmi amintesc grădinile lor, soldaţii cari treceau şi muzica militară:

Trageţi hora, avem chef
Să dăm ochii cu Daneff...

Daneff era primul-ministru bulgar pe atunci...

Dar a trecut şi asta. Lumea s'a întors. Am uitat... Vedeţi că toate trec, — şi nu e nici o minciună!

Dar iată anul 1917... Alt război! Nu ştiu încă dacă puteam să pricep destul, — dar mai crescusem puţin... Atunci, îmi amintesc, am făcut pentru prima oară cunoştinţă, poate, cu aceste méfaits de la civilisation, cum le numeşte France, aceste savante născociri ale geniului nostru, care se pricep atât de bine să ne ucidă. Am stat o după amiază întreagă să privesc candid pe cer avioanele inamice... A doua zi n'am mai avut curajul s'o fec.

Dar azi, la vârsta de om, mă uit iar împrejur — şi astăzi din nou un alt cerc de foc strânge par'că tot continentul. Iar ţara noastră, o mărgea de lumină, străbate prin flăcări, rănită — ştiută numai de Dumnezeu şi nepricepută de nimeni. Nu am vrut niciodată nimic din ce nu a fost al neamului ăsta — nimic nu ne-a trebuit care să nu fi purtat pecetea sângelui nostru...

Dece a trebuit atunci de atâtea ori să murim? Şi ce întunecat blestem pare să ne urmeze paşii...

Dar iată mai ales pe aceşti

tineri cari au astăzi treizeci de ani şi pe cari de atâtea ori am încercat să-i privim...

In cimitirele noastre încă nu s'a stins bine ţărâna părinţilor lor, — şi nici atâtea grele amintiri n'au avut timp să se piardă. Istoria noastră din ultimul sfert de veac — şi care s'ar părea că îşi aşteaptă astăzi alte vertiginoase etape — s'a făcut aproape numai cu drama şi numai cu suferinţele lor... Tinerii aceştia cari au crescut în goarnele militare, cari s'au ridicat între extreme, au tremurat în dezastre şi au plâns de fericirile Gloriei! Ei stau astăzi la o răspântie, subt un cer pe care de atâtea ori n'au văzut decât nouri... O veche armură le îmbracă elanul, — dar simt în pieptul lor cum se strâng atâtea vaste regrete, care aproape nu se mărturisesc...

Zilele plăcute şi calme... Douceur de vivre! Libertatea unei lumi împăcate... Albe spaţii pe care astăzi nimeni n'ar mai şti să le spună — caşicând par'că, noi toţi, le-am trăit numai în nu ştim ce vis...

Douce plage où naquit mon âme;
Et toi, savane en fleurs...

Adorm seara cu o carte de versuri — ca să nu mai aud poate hohotul din lăuntru... Frumuseţea este în cerc, — spune undeva Shakespeare.

Şi revine astfel, ca o altă auroră, imaginea Patriei. Am putea într'adevăr să ne gândim la formele noastre eterne, rotundul nostru dacic, în care într'o zi „altfel" am izbuti să ne regăsim. Ziua perfectă — şi marea libertate e a unei alte vieţi. Singurul poem pe care-l pot cuprinde tristele noastre vieţi de pământ...

II

Ordinea noastră

In ceasuri care adeseori pot să pară din cele mai grele, esenţial credem că este să nu uităm nimic din datoriile pe care le avem. Să nu ne pierdem în comentarii, să nu întârziem în inutile discuţii şi să ne vedem de treburile obişnuite, — cel puţin până în ceasul în care altele ar urma să ne cheme.

De aceea noi nu vom renunţa nici astăzi să amintim aici că puterea noastră în afară, înseamnă mai întâi ordinea pe care vom fi isbutit s'o organizăm în lăuntru.

Şi să amintim deopotrivă că ordinea aceasta nu are alte sensuri decât acelea ale Dreptăţii. Cetăţeni anonimi, sau oameni cari îşi asumă răspunderi colective — şi mai ales aceştia desigur — toţi vor trebui să priceapă severa condiţie a unei Dreptăţi, ca un drum unic până la toate triumfurile pe care le vrem.

Să nu se creadă — niciieri! — că ar fi ceva, o cât de palidă stridenţă, care ar putea să scape atenţiei sau privirilor noastre. Nu! Iluzia aceasta au mai avut-o atâţia răufăcători cari ne-au adus până la ceasul atâta de greu de azi.

Şi de aceea Statul nostru, în zilele astea cel puţin, trebue să-şi plătească luxul, dificil — sunt convins — dar al unei absolute Dreptăţi.

Să se restaureze adevăratele ierarhii. ***Să nu mai vedem nicăeri că apar din nou groparii de ieri!*** **Să se institue o justă scară a valorilor. Să se redea în sfârşit ţării politice, ţării naţionaliste, adevărurile şi oamenii ei!**

Iată care ar fi ordinea noastră în lăuntru. Ea ni se pare astăzi tot atâta de necesară, ca şi aceste exerciţii ale armelor, menite să ne apere Drepturile.

III

ADEVĂRUL STATULUI

— Iarăşi, „dece nu se poate trişa" —

Mică lecţie de drept public, pentru aceia cari vor să priceapă

Dacă vrem să facem Ordinea noastră justă şi dacă ne-am convins că ea este esenţialul zilei de azi, e bine să considerăm cât de atent problemele care se pun Statului nostru, aşa cum ne-am deprins să le privim aici. Să vedem necesitatea formelor lui — şi să vedem mereu dece, cu legile lui nu se poate trişa. Să continuăm astfel, şi mai mai în adânc puţin, analizele noastre trecute.

Care este mai întâi obiectul pe care-l privim? Este acelaş de totdeauna: un stat care-şi caută o formulă de guvern reală, o formulă în care Statul acesta, el însuş, să se poată regăsi ca într'o proprie mărturisire. Este idealul din totdeauna al oricăreia dintre societăţile noastre organizate. Şi ca orice ideal, este opera dificilă pe care n'am putea s'o avem atât de uşor, pe care aproape niciodată n'am izbutit s'o atingem. Este piatra de încercare a întregului Drept public—locul ambiţios unde s'a speculat totdeauna la frumoase înălţimi dialectice, fără ca niciodată totuş să se fi rezolvat prea mult... Fără îndoială, iluminismul romantic al unui Jean Jacques a putut crede că a soluţionat chiar şi această imposibilă dificultate. Şi este acolo dacă vă amintiţi, în nu mai ştiu ce carte — a VIII-a mi se pare — a contractului social, acel faimos sofism după care cetăţeanul va fi totdeauna într'un fel de substanţial acord cu expresia colectivă a grupului social, şi aceasta chiar dacă el şi-ar fi exprimat un punct de vedere cu totul opus... Se afirmă fireşte că în această paradoxală situaţie cetăţeanul ar fi vrut de fapt, el însuş, ceeace s'a arătat a fi voinţa colectivă a grupului. Şi dacă a votat împotriva ei, este numai fiindcă s'ar fi înşelat asupra propriei lui voinţe...

Frumoase dantele de gând, dacă vreţi, — dar ale unui veac fără prea mult adevăr!

Când ne aplecăm peste vieaţă însă, vedem adevărurile reale — le vedem mai ales cum rezistă, cum se retrag par'că în implacabila lor natură şi trec astfel destul de indiferente pe lângă complezenţele noastre ideologice!

Vedem într'adevăr că suntem atât de puţin în acord cu formula colectivă, cu Statul, cu guvernul, cu „Stăpânirea" în sfârşit, încât chiar atunci când ne dăm adeziunea, şi încă nu este sigur că acordul există real.

Gândiţi-vă de pildă cum se petrec lucrurile în democraţie. Amintiţi-vă astfel că guvernele Franţei de pildă erau perfect consimţite, formal cel puţin, — erau, cum se spune „o emanaţie sinceră a voinţelor populare. Şi totuş care Francez de sânge ar consimţi să afirme că va fi vrut el cu adevărat aceste guvernări, care au dus Franţa până la stările ei de azi! Şi atunci ce acord va fi fost acesta — — între conducători şi conduşi? Unii vor fi oferit desigur construcţii fără nimic real, iar alţii vor fi înţeles fără îndoială altceva decât ce li se făgăduia—sau poate fără să priceapă prea mult, au considerat atâtea zadarnice idealuri de fum, ca făcând parte, ele înşile, din domeniul posibilului şi al vieţei. S'ar putea vorbi astfel de un imens mal-entendu — dar sigur este în orice caz că niciun acord n'a existat şi că nimic real n'a putut să unească în fondul lucrurilor atâtea dezorganizate voinţe dela conducători şi dela conduşi.

Nu ştiu astfel dacă diverşi Blumi sau Mandel, cari în spiritul pacifismului genevez propuneau dezarmarea „unilaterală" a Franţei, nu ştim dacă aceşti oameni vor fi priceput, ei mai întâi, că o astfel de formulă conduce un popor la sclavie. E sigur însă că niciun Francez n'ar fi consimţit formula aceasta dacă ar fi izbutit s'o priceapă cu tot dramaticul ei adevăr, întreg! Totuş Franţa democratică a votat pentru agitatorii dezarmării unilaterale, pentru profeţii semiţi ai idealismului internaţional, pentru tot acest pacifism interlop care trebuia să pregătească războiul şi să năruie un imperiu... Un „acord" aşa dar s'ar găsi dacă vreţi... A fost acest masiv consimţământ electoral, a fost votul acesta chiar, al Franţei democratice, pentru guvernanţii ei de până deunăzi. Dar acest „acord" — iluzoriu! — şi consimţământul acesta purtau un viciu indiscutabil: cei doi termeni cari-l făceau nu erau înţeleşi în esenţial, nu erau înţeleşi asupra obiectului...

Nu se explicase bine — şi chiar nu se explicase deloc! — că democraţia, cu pacifismul, cu dezarmarea ei, înseamnează sclavie... Dacă s'ar fi priceput lucrul ăsta, e aproape sigur că niciun Francez n'ar fi primit să-şi dea adeziunea reprezentanţilor şi conducătorilor lui democraţi... Şi de aceia acordul, de fapt, n'a existat. A existat numai aparenţa lui... Şi lucrul este atât de adevărat, încât în ceasul în care s'au văzut rezultatele — în care s'a cunoscut obiectul! — Francezii au vrut să cheme la judecată, la Royat, pe conducătorii lor,... cari de altfel nu făcuseră decât să execute o doctrină admisă, un program consimţit... Consimţit în alegeri! Acordul aşa dar n'a existat. Nu existase niciun minut — real!

Şi este primul aspect în care, cu toate aparenţele contrarii, membrii unei naţiuni nu se regăsesc şi nu aderă la expresia colectivă a grupului social. Este un aspect propriu Democraţiei. El s'ar mai exprima şi altfel. O adesiune matematică să zicem, — sufragiile, numărul, — nu reprezintă totuşi, politic, o adesiune reală. Este par'că ceeace am vrea să numim o eroare a matematicei aproape — rătăcită probabil într'un domeniu străin, dacă nu cumva tulburată în valorile ei mai sigure de calitate şi cantitate. Cifrele par exacte într'adevăr — dar socoteala nu iese!

Dar sunt alte aspecte care pot să ne intereseze mai mult. Care ne privesc pe noi! Sunt acele situaţii în care ne-am înţeles asupra obiectului, dar în care unul din cei doi termeni ai acordului, sau amândoi în acelaş timp — conducători şi conduşi — încearcă să trişeze... crezând că lucrul este posibil! Sunt acele situaţii — de vastă platitudine intelectuală — în care oamenii nu pricep lucrul pe care-l fac, nu ştiu legile lui, dar mai ales nu au, cu un singur cuvânt, conştiinţa necesităţii formelor în care trăesc. Ei cred că Statul este numai un lucru omenesc — şi ne-ar aparţine nouă să-l învârtim cum ne place! Acel gânditor german totuş care a ştiut să ne arate că Statul este „un marş al lui Dumnezeu" pe pământ, cum am văzut deunăzi, fără îndoială că ştia mai bine ce spune. Nimic nu scapă necesităţii, — adevărului immuabil al unor forme date iar noi nu facem decât să administrăm formele astea, să ne cuprindem în ele — şi în ele desigur, să ne organizăm un confort! Cine ar vrea să strâmbe aceste forme, aceste adevăruri, după capul său sau după poftele lui — sunt bolnave atunci când ... dică împotriva naturii ... desigur s'ar lupta cu Dumnezeu ...

VIAŢA STUDENŢEASCĂ

Sfârşitul de an şcolar...

Presărat de-a lungul său cu atâtea grele şi mari dureri, anul şcolar 1940-1941 şi-a purtat totuşi cu semeţie drumul printre bănci şi catedre, iar acum către sfârşit intr'o cursă vertiginoasă şi-a încheiat plimbarea sa, lăsându-ne nouă atâtea tristeţi în suflet, în locul bucuriilor de odinioară.

Altădată „sfârşitul anului" însemna o zi solemnă în care bucuria se îmbina cu duioşia...

Altădată „sfârşitul anului" însemna, premiile, serbări festive şi multe amintiri duioase şi păgubitoare culese cu voioşie de-a lungul anului trecut. Altădată... lucruri multe şi frumoase se'mpleteau pe drumul unui an de şcoală !...

Astăzi „anul" a gonit cu prea vijelioasă viteză spre a mai da răgaz sufletului să se încânte şi gândului să-l răsfeţe cu năzdrăvăniile lui.

Premii, serbări, jovialităţi s'au mai schiţat pe ici pe colo, dar fără însufleţirea de altădată.

Nu-i dealtfel greu de ghicit şi de găsit pricina...

Totuşi anul acesta n'a rupt-o chiar aşa de rău cu tradiţia. Căci dacă nu a prilejuit fiecăruia în parte o bucurie sau o tristeţe, respectiv promovare sau corigenţă ori repetenţie, a dăruit o bucurie tuturora, prin aceea că s'a terminat, şi cu stângul sau cu dreptul, toţi am păşit spre un nou an şcolar, care nici într'un caz nu poate fi mai zbuciumat decât acela care a trecut.

Şi dacă zbuciumul şi neliniştea au caracterizat anul şcolar trecut, lucru oarecum nou tinereţei de după războiu, învăţăceii de anul acesta au păstrat cu o adevărată lupta, fruntea sus şi în pofida durerilor şi turburărilor de tot felul s'au înarmat cu scutul resemnării şi spada conştiinciozităţii.

In această privinţă tineretul universitar stă, deasupra tuturor ezitărilor şi aparenţelor agonisite, exemplu de înţelegere şi contopire cu marile şi nespus de grele, momente de frământare ale Ţării.

In primul rând, şi în anul acesta examenele au păstrat o neobosită grijă de frământare ca şi altădată, cu deosebire că anul acesta a fost nevoie de un efort mai intens. Dar în puţinele zile în care s'au „dat" examenele, a domnit acelaşi freamăt de întrebări şi răspunsuri şi revizii de ultima oră pe sălile facultăţilor, acelaş interes pentru examene ca şi pentru rezultatul lor.

A lipsit însă voioşia şi umorul de altădată. A fost poate prea multă seriozitate. Putea fi altfel oare?...

In al doilea rând, anul acesta a adăogat la „soldul" examenelor anuale, un răgaz de demnitate şi dârzenie, cu care a răspuns tineretul la o întreagă serie de invective şi calomnii pe care ni le-au dăruit unii dintre bătrânii noştri într'un moment de confuziune.

Deasupra acestor discuţii şi controverse, tineretul şi-a manifestat dorinţi vie de a părăsi baricada confuziunilor ideologice, spre a funda baricada muncii şi luptei pentru cultură şi fapta românească.

Poate aceasta este, totuşi, marea bucurie, pe care anul acesta a rodit-o din noianul de frământări şi suferinţe, pentru a răsplăti atâtea tristeţi şi umilinţe din trecut.

Iată deci că privind prin această fereastră, deschisă de sinceritatea şi imboldul curat al tineretului academic, priveliştea ce se deschide pentru viitor nu pare lipsită de frumuseţe şi rod minunat.

Să dee Dumnezeu !

A. P. S.

REMEMBER

Cum s'a înfiinţat prima şcoală de agricultură

Un roman, Furius Cressinus, scotea dintr'un petec de pământ o cantitate mare de bucate, în timp ce în vecinătatea lui, proprietarii mari nu puteau să obţină cât el.

Mai adăogându-se şi gelozia, bietul om fu învinovăţit că recurge la farmece, deoarece în vremea aceea lumea credea grozav în asemenea lucruri.

Fu chemat înaintea tribunalului. Temându-se să nu fie osândit de concetăţenii săi, Furius se gândi să organizeze o expoziţie agricolă. Expune dar în forul — piaţă publică şi tribunal pe timpurile acelea — mai întâi pe fiica sa, apoi căruţele cu care căra bucatele şi cari erau făcute din plin, boii săi graşi, bine nutriţi şi pe urmă pledă cauza astfel:

„Romani, iată farmecele mele. Cum vedeţi, sunt numeroase. Cu toate acestea mai am şi altele, pe cari nu le pot expune aici. Mai am munca mea, veghierea, grija şi sudoarea. In vreme ce vecinii mei dorm dimineaţa, eu lucrez până ce soarele mă goneşte acasă".

In urma acestui discurs a fost iertat de judecători şi cei de faţă încununară boii şi carele lui cu lauri. Senatorii se coborâră şi cerură mâna fetei lui Cressinus pentru fiii lor. Atunci Cressinus zise: — Ştie fiul d-tale să lucreze pământul? — Nu! dar vrea să înveţe această artă, fără de care educaţia unui roman nu e desăvârşită. Să vie la mine, că-l învăţ eu, răspunse Cressinus, căci eu dau fata mea numai tânărului care va şti să cultive mai bine pământul.

Se prezentară 20 de tineri să frecventeze şcoala lui Cressinus. Astfel fu creiată prima şcoală de agricultură, de care pomeneşte istoria.

Revizuirea Conştiinţelor şi Reforma Morală

— Cauzele ruperii dintre generaţii — (Incapacitatea de înţelegere a conducătorilor —

I. Semnele unei noui perspective a veacului: a) comunismul social; b) etnicitatea culturală; c) tineretul naţionalist.

I. Perioada care a urmat după războiul mondial 1914—1918, departe de a fi de pace, a însemnat pe tărâmul social, cultural şi politic o epocă incertă, de războiu între clase, de luptă între idei şi oameni, de luptă între concepţiuni politice. Ea a precedat, ca un semn al veacului, războiul actual care trebuia să lichideze situaţiile nedrepte ale primului, fiindcă, oricât arbitrarul forţei impune în anumite momente, stări de lucruri injuste; tendinţele neamului îngenunchiat conlucrează cu o energie latentă la înlăturarea injustiţiei. Ferice de neamurile cari pot determina recunoaşterea dreptăţii lor pe căile raţiunii şi, mai ferice de acelea cari sunt în măsură, prin superioritatea culturii lor, să recunoască dreptatea acelora cari o au. Dacă raţiunea ar fi dictat oamenilor dela 1920 înainte, multe din erorile conflictului actual, început în toamna anului 1939, n'ar fi fost înregistrate de istorie, şi, sute de mii de vieţi şi-ar fi continuat în mod paşnic destinul de muncă şi fericire; iar dacă este cazul ca, după dezastrele care se petrec astăzi între popoare, să vină o epocă de pace, suntem siguri că, dacă „nu se va face dreptate şi nu va fi dreptate adevărată în lume", apoi „nu va fi linişte" nici „în acest colţ al Europei" şi nici în celelalte colţuri ale lumii. Depinde dacă raţiunea dreptăţii va dicta, sau va dicta tot spiritul arbitrar al forţei.

Noi înclinăm a crede că în noua Europă va triumfa spiritul unei lumi mai drepte. Odată cu zdrobirea forţelor plutocrate cari au sufocat Europa 20 de ani, vedem cum reconstrucţia va fi posibilă prin conlucrarea sinceră a tuturor naţiilor în spiritul naţionalist al veacului: hitlerism sau fascism vor fi doar forme tipice dela cari se va porni întru reconstrucţia pe baze noui şi mai drepte a statelor europene.

a) Germenii viitoarelor turburări s'au născut încă din tranşeele războiului trecut: era comunismul, care se manifesta întâi sub forma pacifismului, apoi a umanitarismului şi, în sfârşit a bolşevismului ideologic şi social.

Nu se poate nega, este drept, comunismului idealist, (Engel, Marx), imaginea unei lumi mai drepte; dovadă realizarea socialismului german sub forma naţional-socialistă; dar este un fapt cunoscut de toată lumea că fermenţii cei mai silitori ai dezagregării societăţii omeneşti prin comunism n'au fost decât jidovii. Propaganda comunismului social prin iudaism servea tocmai cauza ocultă a masoneriei mondiale, care tindea la slăbirea forţelor naţionale, spre a înlesni dominaţia iudaică. Din antirăzboinic, anti-religios şi anti-familial, comunismul devenea astfel anti-naţional şi agentul de dominaţie iudaică a lumii. El atingea esenţa etnică a neamurilor prin alterarea caracterelor specifice fiecăruia.

Din această tendinţă revoluţionară a apărut tendinţa contrară: naţionalismul cu toate atributele sale.

b) Era natural ca, odată realizată unitatea naţională teritorială, după 1918 să se tindă, între graniţele României Mari, şi la o unitate culturală.

Astfel se explică faptul că la 1918, un mare cugetător şi cunoscător al etnicităţii noastre sufleteşti, Vasile Pârvan, punea bazele unei Asociaţii în Bucureşti, în aripa Muzeului de Antichităţi a Universităţii. Activitatea desfăşurată în domeniul culturii româneşti punea accentul pe etnic şi suggestiile gândirii sale ne desvăluia caractere iliro-traco-dacice, peste cari s'au altoit cele romanice, în compoziţia intimă a sufletului românesc. Linia aceasta a etnicităţii noastre sufleteşti, pusă în conjunctura de viaţă a sud-estului Europei, ne relevă aderenţa la spiritul românesc a reprezentanţilor tipici ai culturii noastre moderne, Eminescu, Creangă, Caragiale, precum şi prezenţa excepţională a uneia dintre cele mai preţioase literaturi folklorice. Diversitatea de curente literare; simbolist, spiritualist, intelectualist, modernist, tradiţionalist, dadaist, desvăluia, este drept, dorinţa expresă de a descoperi perspective noui în cultura românească, dar nu aducea decât o inovaţie formală, pe lângă că, cele mai multe din aceste curente erau simple importaţii apusene. Linia indicată însă de Vasile Pârvan se adâncea în conştiinţa tineretului cultural şi grefând în jurul ei noile tendinţe şi preocupări ale veacului, a ajuns ca, printr'o perspectivă fenomenologică a actului de cultură românesc să se constitue într'o nouă spiritualitate. Noua spiritualitate românească prin etnicitatea de cultură, poate fi considerată ca un semn al noului perspective a veacului XX în Europa Nouă care se renaşte. Prin ea se zăgăzueşte anarhia urîtelor moravuri şi falselor valori în cultura românească.

c) Intre altele, mişcarea naţionalistă a studenţimei române dela 1922 înseamnează un alt semn al veacului care se anunţa. Doctrina naţionalismului românesc, formată de gândirea lui N. Bălcescu, Mihalache Kogălniceanu, Mihail Eminescu şi reactualizată de teoriile anti-iudaice ale profesorului A. C. Cuza capătă o modalitate activă prin reacţiunea tineretului naţionalist dela 1922, împotriva asaltului iudeo-comunist dat celulelor organice ale statului românesc.

Cercurile politice de atunci, unele prizoniere ale iudeo-masoneriei internaţionale, altele cu tendinţe pronunţat comuniste, n'au priceput şi n'au sprijinit de loc reacţiunea protestatară a mişcării. Fie că unii s'au alăturat organizaţiei naţionaliste cuziste deja existente care îi formase, fie că alţii au dat naştere mai târziu unei noui organizaţii sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu, sau au rămas grupaţi în mod numai formal în aşa zisa „generaţie dela 22", fapt sigur e că, în mare parte datorită şi acestei lipse de unitate, naţionalismul românesc a suferit o mare înfrângeri. Pe deasupra tuturor înfrângerilor însă, cu înţelepciunea răbdării şi cu regretul trist că nu este ascultat la vreme, părintele naţionaliştilor de azi, profesorul A. C. Cuza, a reprezentat pentru toţi în ciuda vârstei lui de octogenar, mustrarea permanentă a lipsei de unitate a naţionalismului românesc.

Pentrucă astăzi, cu o tinereţe şi o vigoare de spirit neaşteptată, să strige tot el, cum a strigat de atâtea zeci de ori în pustiu: Naţionalişti din toate grupările naţionaliste şi din toate ţările, uniţi-vă! E timpul ca naţionaliştii români să înţeleagă acest adevăr elementar: numai prin unire vom birui". De astă dată, pare-se, strigătul lui nu va mai răsuna în pustiu şi, amintirea colaborării rodnice, pe care mişcarea cuzistă o realizase cu aceea a luptătorului naţionalist ardelean Octavian Goga, sub drapelul cu svastica, al Partidului Naţional-Creştin, ar putea să constitue cele mai folositoare suggestii, în aceste momente cruciale pentru neamul şi statul românesc. Veacul românesc din Noua Europă ar putea sta tocmai sub semnul acesta de ultimă înţelepciune a naţionalismului românesc.

MIHAIL ILOVICI

ACTUALITATEA privită... retrospectiv

TANKUL EXISTA DE 6000 DE ANI

Tancurile sau mai bine zis carele de luptă erau întrebuinţate pe vremea chaldeenilor şi a vechilor egipteni. Ele au apărut în Asia Mică, 4000 ani înainte de Christos, luând parte la războaiele punice. Erau nişte maşini de războiu prevăzute cu coase şi destinate să taie dela genunchi, picioarele oamenilor şi cailor. Nici Galii, nici Romanii şi nici Grecii nu le-au utilizat.

Carele în uniforme, au reapărut în 1917, înarmate cu tunuri de 75.

TORPILOR, CONTRATORPILOR ŞI DISTRUGATOR

Ce diferenţă este între un torpilor, contratorpilor şi distrugător?

La început, adică la 1875, torpilorul era un vas uşor de războiu, 15 tone, destinat să transporte torpile. După 1916, s'a transformat într'un mic crucişetor de 12—15.000 tone, înarmat cu tunuri şi torpile.

Contratorpilorul este un vas de tonaj mijlociu, 2500 tone, cu viteză mare, superior în artilerie şi torpile şi prevăzut cu tuburi lansatoare de torpile. Indeplineşte misiunea de avantgardă într'o escadră, vânează torpiloarele şi vasele de comerţ inamice.

Distrugătorul este echivalentul contratorpilorului din marina britanică.

CIFRA 2, FATALA SUVERANILOR

Cifra doi a fost totdeauna nefastă pentru Suverani. Istoria o probează cu fapte:

In Franţa: Frederic II, asasinat; Carol II Pleşuvul învins de Normanzi; Ioan II cel Bun, prizonier la Poitiers; Napoleon II, mort de tuberculoză; fără să mai pomenim de mareşalul Mac Mahon, cel de-al doilea preşedinte al celei de-a treia republici, care a demisionat foarte repede.

In alte părţi: Wilhelm II al Germaniei, detronat; Nicolae II al Rusiei, asasinat; Petru II al Serbiei, [illegible] mort la Mureş; Joseph II al Austriei, detronat şi exilat; Carol II al [illegible], detronat şi exilat; [illegible] al Rusiei era de viţă; Alexis II al Bizanţului, spânzurat; [illegible] II al Poloniei, detronat; Eduard II şi Richard II, asasinaţi; Harald II, învins şi ucis la Hastings, etc.

COCOŞUL, LEUL, VULTURUL ŞI LUPOAICA

V'aţi întrebat care e semnificaţia stemelor Franţei, Angliei, Germaniei şi Italiei, respectiv cocoşul, leul, vulturul şi lupoaica.

Cocoşul este semnul vigilenţei şi al mândriei. La latini cuvântul gallus însemna cocoş. Probabil că introducerea acestei embleme s'a făcut de către armatele romane, fie printr'un joc de cuvinte, fie printr'o confuzie.

Leul englez, simbolul dominaţiei şi al suveranităţii, este o diformare a leopardului ce figura pe stema lui Wilhelm Cuceritorul. A fost adoptat oficial de armata britanică abia la 1603, cu ocazia suirii pe tron a lui Jacques I.

Vulturul german, emblema forţei şi a puterei, datează de pe timpurile lui Carol cel Mare, încoronat la 800 ca împărat al Occidentului, a adoptat ca stemă vulturul cu două capete, simbol al unirii celor două ţări pe cari domnea. In sec. XVI, împăraţii Germaniei, succesori ai lui Carol cel Mare, păstrară vulturul, fără două capete însă. Vulturul trecu în Austria, apoi în Prusia, şi la venirea dinastiei Hohenzollern, deveni simbol naţional.

Leoaica italiană îşi trage obârşia dintr'o legendă: aceea a lui Romulus, fondatorul Romei. Fiul zeului Marte şi al preotesei Vesta, a fost aruncat în apa Tibrului, împreună cu fratele său Remus. Coşul luat de valurile râului, îi aruncă la mal. O lupoaică, atrasă de strigătele noului născuţi, îi alăptă şi le salvă viaţa. Descendenţii lui Romulus, adoptară din recunoştinţă, lupoaica drept protectoare şi patroană a Romei. Mai târziu fu consacrată pe stemele Italiei însăşi.

NEBUNI

— Un „subiect senzaţional", care este în realitate o serioasă problemă de pedagogie şi de morală —

Am avut ocazia să vizitez ospiciul când s'a aniversat centenarul Mărcuţii. Dintre toate figurile, una mi-a rămas mai bine întipărită în minte. E figura, de o distincţie emfatică, cu cioc şi cu pieptul scos a Preşedintelui „Şef la cub", care-şi purta titlul imaginar, cu o reală solemnitate. Vorbea calm, cu o voce sonoră de orator încercat cu efecte retorice şi de stil neaşteptate. Preşedintele-Şef — de trei ori şef, — era şeful unui partid politic închipuit şi toată ziua prezida nevăzut întruniri electorale, adresând înflăcărate discursuri, mulţimilor inexistente.

Doctorii îi ziceau Preşedintele-Şef la cub", ca o prescurtare, — şi aşa destul de lungă, la adevăr acest bolnav îşi spunea şi pretindea să-i numeşti „Domnule Preşedinte Şef, Şef Şef". De trei ori şef.

Dacă din greşală cineva îi spunea numai de două ori şef, — „Domnule Preşedinte Şef Şef" — îl apuca o criză înfiorătoare, devenea furios, era gata să ucidă şi trebuia pus în cămaşa de forţă. Şi nu se potolea, decât când i se cerea scuze şi toată lumea îi reda titlul său de „şef la cub".

Intr'o zi mi-a venit o idee năroadă: ce ar fi să-i înalţ în grad şi să-i zic de patru ori şef?

— „Domnule Preşedinte Şef, Şef Şef, Şef"...

Ei bine contrar aşteptărilor, Preşedintele şef la cub, mi-a răspuns foarte curtenitor:

— Scuzaţi: eu sunt numai de trei ori şef. Permiteţi-mi să vă restitui unul din şefi, pe care mi l-aţi dat din eroare...

•

PREŞEDINTELE DA O PROCLAMAŢIE

Odată Preşedintele la cub, a afişat pe zidurile ospiciului, chiar o „Proclamaţie către popor, care începea aşa:

„Mateloţi, soldaţi, protuberanţe, pompieri, nave şi alte navete.

„Maimuţele cu cheile la pupă au pornit împotriva noastră cu chinuvale paluştre.

„Până când oare ne vom lăsa terorizaţi de ambasadorii Caraiideilor cu lasuri de falanţă? Nu ne temem de aşamenea fagocitone cu clopoţei. Să protestăm cu atrocitate împotriva rîsgei de sinocrafii empirici şi să strigăm din adâncul ventuzelor noastre: Stop! Să aducă mia nevoe chiar un stop automat şi bleolor.

„Trăiască viteţii lui Valtesp".

„PREŞEDINTELE ŞEF ŞEF ŞEF"

Preşedintele Şefi la cub purta pe piept două şiruri de decoraţii, închipuite prin capace de cutii de cremă de ghete şi prin stele de carton învăluite în poleială din pachetele de ciocolată.

O fetiţă cu un surâs îngeresc venea în fiecare Joi să-l vadă, dar Preşedintele Şef la cub îi vorbea numai despre atacul chinuvalelor paluştre, despre alegerile viitoare şi şedinţa superlativă a parlamentului revoluţionar. Când e[illegible] pe poarta spitalului, fetiţa îşi ştergea ochii şi îşi relua surâsul îngeresc.

DORINŢA DE A FI IMPORTANT

Este de notat că majoritatea alienaţilor mintali dintre câţi am cunoscut, sunt oameni cari suferă de mania grandoarei. Ei se cred Napoleoni, mari inventatori poeţi şi pretind semne de admiraţie dela toţi. Filosoful John Dewey afirma că mobilul cel mai puternic în natură este „dorinţa de a fi important". Pe lângă sănătate, hrană, somn bani, nădejdea într'o viaţă viitoare, îndestulare sexuală, fericirea copiilor, — omul mai are o nevoie imperioasă şi anume aceea de a se simţi că este însemnat.

„Toată lumea iubeşte laudele", constata Abraham Lincoln.

„Dar vai, cât de rar ni se acordă laudele, de care suntem însetaţi" — îl completează Dale Carnegie. cărţile, romanciera Mary Roberts Rinehard îi povestea cazuri autentice de femei absolut valide, care totuşi cădeau la pat, doborâte de paralizii închipuite, şi zăceau ani dearândul, pentru a cuceri atenţia şi simpatiile celor din jurul lor şi a-şi da astfel dovadă de importanţa lor. Nu erau nişte prefăcute, ci erau convinse că sunt paralitice şi bolnave deşi nici o leziune organică nu dovedea aceasta. Asemenea fenomene de simulări inconştiente, pentru a dovedi însemnătatea persoanei lor se cunosc nenumărate. Adesea, o simplă sugestie, le vindecă radical.

Unii psihiatri — ne spune Carnegie în cartea lui despre prietenie — afirmă că mulţi oameni înnebunesc, pentru a găsi în lumea imaginară a demenţei, sentimentul importanţei pe care realitatea, li-o refuză.

LADY SMITH

In America, victimele afecţiunilor mintale sunt mai numeroase decât ale tuturor celorlalte boli la un loc.

Deaceea, s'a căutat cu deosebită râvnă să se studieze cauzele nebuniei. Nu s'a putut însă ajunge la mare lucru. In adevăr s'a constatat că o parte din bolnavi au leziuni şi că nebunia lor este cauzată de descompunerea unor celule prin tumori ale creerului, sifilis, alcoolism, stupefiante, răni la cap.

Jumătate însă din numărul nebunilor, au creerul intact şi nu suferă de influenţele agenţilor fizici de mai sus. Se pune atunci turburătoarea întrebare: de ce îşi pierd minţile aceşti oameni?

Medicul şef al unui mare spital de boli nervoase din America recunoaşte că un foarte mare număr de bolnavi, caută în nebunie satisfacerea unui amor propriu rănit şi însemnătatea pe care persoana lor nu a putut s'o dobândească în viaţa normală. El povesteşte cazul unei femei care, căsătorindu-se, dorea să aibă copii, dulceaţa dragostei şi o poziţie socială respectată.

Viaţa însă nu-i dădu nimic din toate acestea, fiindcă soţul ei nu putea s'o sufere.

El o umilea cumplit refuzând chiar să mănânce la masă cu ea. Dispreţuită, femeia înnebuni. In imaginaţia ei credea că divorţase şi că se măritase din nou, cu un lord englez. Pretindea deci să i se spună „Lady Smith".

Ea credea de asemeni că în fiecare noapte naşte un copil. Dimineaţa, când doctorul venea s'o vadă ea îi spunea fericită:

— „Doctore, astă noapte am născut un copil"!...

Astfel, cele mai multe cazuri de nebunie nu sunt decât satisfacerea „poftei" de importanţă şi de grandoare a bolnavului. In adevăr, cazurile de megalomanie sunt nenumărate, aşa cum nenumăraţi sunt în azile împăraţii fictivi, Regii imaginari, Geniile demente şi „Şefii"...

Iar Dale Carnegie încheie:

„Ei bine, dacă oamenii sunt în stare să devină nebuni, pentru a-şi satisface aspiraţia către laude şi importanţă gândiţi-vă la minunile pe care le-am putea îndeplini, recunoscând pur şi simplu meritele celor ce ne înconjoară".

In adevăr, în relaţiunile noastre sociale suntem gata să criticăm şi să înjosim pe alţii, dar foarte rar să-i lăudăm pentru calităţile lor...

Copilul, de mic nu aude decât cuvinte de dojană pentru cea mai mică greşală, dar foarte rar, o încurajare un cuvânt bun. La şcoală, ca şi mai târziu în luptă, omul întâmpină aceeaşi ostilitate şi setea lui de a fi înţeles şi preţuit, nu e decât foarte rar satisfăcută. Găsind în viaţa normală numai înjosiri, contrarietăţi, piedici şi ocări, — nu este de mirare că sunt atâţia alienaţi mintali, cari caută în nebunie potolirea setei lor de a li se recunoaşte importanţa de om".

S. V.

CRONICA LITERARĂ

Al. Rosetti: Istoria Limbii Române

Vol. III — Limbile Slave Meridionale

— Editura „Fundației Regale pentru Literatură și Artă” —

Pornind, cu primele sale cercetări, dela folklor, pentru a ajunge și a se statornici cu preocupările-i (didactice, și de elaborare științifică personală) în filologie, — domnul profesor Al. Rosetti, unul dintre cei mai distinși dascăli ai Facultății de litere din București, este azi — cu o fructuoasă activitate de peste două decenii — unul dintre savanții noștri linguiști, cei mai de seamă.

Cu fiecare dintre cărțile sale aduce noi lumini, noi și prețioase contribuții personale, în domeniul abordat, — care sunt ținute în seamă de progresele și somitățile linguisticei europene.

Dela cea de debut, până la cea mai recentă, sunt mereu, cu folos consultabile, valoroasele sale lucrări, — dintre care amintim:

Colindele religioase la Români, București, 1920 (**Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Literare, t. XL**).

Etude sur le rhotacisme en roumain, Paris, Champion, 1924 (**Bibliothèque de l'Ecole des Hautes Etudes**, Sciences historiques et philologiques, fasc. 240).

Recherches sur la phonetique du roumain au XVI-e siècle. Paris, Champion, 1926 (operă premiată de Societatea de Linguistică din Paris).

Lettres roumains de la fin du XVI et du debut du XVII-e siècle tirées des archives de Bistritza (Transylvanie), București, Socec, 1926 (Institutul de filologie și folklor).

Cercetări asupra graiului Românilor din Albania, București, Socec, 1930.

Curs de fonetică generală, București, Casa Școalelor, 1930.

Limba română în secolul al XVI-lea, București, Cartea Românească, 1932.

Mai este domnul profesor Rosetti, unul dintre membrii diriguitori ai Societății Române de Linguistică, — și editează (în colaborare), din 1933, acel **„Bulletin linguistique”** care onorează, la noi acasă și în fața cercurilor savante străine, știința românească.

Iar opera sa de căpetenie, operă de maturitate, este fără îndoială vasta și prestigioasa lucrare, **„Istoria limbii române”**.

A apărut, din ea, — și volumul al treilea.

*

Primele volume (apărute în 1938) s'au ocupat: întâiul de **Limba latină**; al doilea, **de Limbile balcanice.**

Acesta, al treilea, — **„este consacrat cercetării influenței limbilor slave meridionale asupra limbii române, în epoca ce se întinde între secolul al VII-lea și secolul al XIV-lea”.**

Pentru evidențierea importanței obiectului tratat și sesizarea aportului, în materie, al autorului, este de reținut elocventa mărturie, din prefața care deschide volumul:

„Cercetarea raporturilor dintre aceste limbi este de un interes capital pentru cunoașterea structurii limbii române; și totuși acest domeniu a fost mai puțin cercetat decât altele. Lucrările consacrate până în prezent influenței slave asupra limbii române sunt insuficiente, iar cercetările de amănunt lipsesc aproape cu desăvârșire”.

Remarcarea și aprecierea întregii valoroase contribuții personale, în domeniu, a autorului, — sunt, firește, misiuni care le revin clericilor linguisticei: doctilor și competenților.

Laic recenzent de ziar, ne asumăm doar sarcina, desigur, ingrată, dar nu mai puțin plăcută, a recomandării acestei cărți către cititorul neerudit, căruia de asemenea ni se pare, i se adresează categoriile acestea de opere care vorbesc despre ființa și spiritul poporului nostru.

Ne vom îndeplini oficiul, fără a ne speria, și a-l speria pe cititor, cu mimarea vreunei savanterii mergând până la citarea uneia măcar, dintre nenumăratele exemplificări și raționamente specifice linguistice, în care năvălesc (pentru ochiul diletant), în pitoresc lureș, în cuprinsul unei aceleiași demonstrații oarecari, semnele alfabeturilor tuturor limbilor și dialectelor, posibile, — ca un năstrușnic soi de hieratică algebră sau de ocultă teoremă cabalistică.

Ci, — îl vom informa strict sumar, pe semenul nostru cititorul, că — indiferent de gradul său de cultură — are certi și mari foloase de tras din lectura acestei cărți.

Cuprinsul ei îl atrage și interesează cu, mai ales, două esențiale despărțiminte.

Unul — **„Introducere”** în care se face, analitic, o expunere de ordin istoric a relațiilor dintre noi și slavii meridionali, de-alungul unui mileniu.

Indeamnă la lectură înseși titlurile de paragrafe:

Teritoriul unde s'a produs contactul dintre slavi și populația românizată;

Primele organizații de stat slavo-române în nordul Dunării;

Populația slavă învață limba română;

Condițiile în care s'a făcut slavizarea provinciilor românizate din Peninsula Balcanică.

Al doilea — și mai lung — despărțimânt constitue însuși miezul cărții și cuprinde capitolele referitoare la structura intimă a limbilor slave — fonetică, morfololie, sintaxă — în raporturile lor cu structura limbii române.

Savantă expunere, — dar atât de limpede și de sugestivă, încât și cititorul nefamiliar acelor preocupări se alege cu înțelesuri și cunoștințe care îi măgulesc și conștiința individuală și conștiința de neam.

Mai este de relevat spiritul științific și — am zice — aristocrat, în care autorul le mulțumește câtorva apropiați colaboratori:

[...]covijă au binevoit să citească în întregime, în manuscris, lucrarea noastră, și să revadă, fiecare, câte o corectură a ei. D. Racoviță a controlat, pentru noi, o serie de referințe și a redactat în întregime indicele dela sfârșitul volumului”.

Acest indice — capitol nu mai pu- în prefață — adună alfabetic toate cuvintele citate, în lucrare, aparținând limbilor sau dialectelor:

albaneză, aromân, bulgară, cehă, dacoromân, maghiară, meglenoromân, neo-greacă, polonă, rusă, sârbo-croată, slovenă, turco-tătară, ucraniană, vechea slavă și slava comună.

Și mai avem un argument, cu care sperăm a-l ispiti pe cititor, în propriul său folos, la lectura acestei cărți.

Este însăși luminoasa, optimizanta (pentrucă documentată, științifică) măgulire a orgoliului național, latino fil, — ce-o servește în finalul ei, „încheierea” doctei lucrări a d-lui profesor Rosetti:

„Termenii de origină slavă ai limbii române constitue o masă impozantă; ei sunt repartizați în toate sectoarele vocabularului. Marele număr de cuvinte a putut înșela pe unii cercetători asupra caracterului limbii române. De fapt, elementele de vocabular nu constitue niciodată trăsătura caracteristică a unei limbi, cât timp morfologia ei are un caracter diferit. Astfel s'a putut arăta că elementele esențiale pentru a forma o frază românească sunt latine în proporție de 99 la sută.

In felul acesta, caracterul latin al limbii române nu a fost atins în fundamentul său prin influența limbilor slave meridionale. Câteva maniere de pronunțare slavă unele procedee morfologice și numeroase elemente de vocabular slave au dat însă limbii române un aspect particular, printre celelalte limbi romanice. Imprejurările politice și culturale de mai târziu au făcut ca acest caracter deosebit, față de limbile romanice occidentale, să devină tot mai accentuat, până când, cu începere din secolul al XIX-lea, limba română s'a occidentalizat, prin reluarea contactului cu lumea apuseană (influența culturii franceze și italiene).

*

In concluzie, — credem a nu greși, părându-ni-se că prețul noii și consistentei lucrări a d-lui profesor Rosetti stă, în primul rând, într'o logică și o armonioasă, interpretare și coordonare, a cunoștințelor, în materie, furnizate de puținii cercetători de până la d-sa cu elucidarea unei mari cantități de confuzii și contraziceri, — apoi, într'un năvalnic spor, la tot pasul, de personale informații, judecăți și lumini, — toate, parcimonios amănunțite și, până la urmă, închegate într'o clară, elocventă și impunătoare sinteză.

O operă ce ni se pare de o considerabilă valoare pentru știința și cultura românească.

C. Cristobald

Recitind opera scriitorului francez decedat recent: Guy de Pourtales

O telegramă „Havas”, a anunțat de curând moartea lui **Guy de Pourtalès**, scriitorul francez depe urma căruia rămân câteva cărți nu numai de succes, pe vremea lor, ci și de calitate:

La Pêche Miraculeuse (cartea lui de căpătâi), **Marinarii de apă dulce, Viața lui Liszt** și altele.

Guy de Pourtalès a murit în vârsta de 60 de ani, într'un sat în Alpi, la Montana, cantonul Valais-Elveția, unde se retrăsese în ultimul timp, singurul loc aproximativ liniștit într'o Europă bântuită de febră. S'a stins așa cum a trăit, singuratec, ferindu-se de semenii lui, temător de sgomotul orașelor pustiite de patimi și rivalități meschine, dușman al reclamei, al cafenelei și al politicei. In alte vremuri, moartea scriitorului ar fi prilejuit comentarii panegirice, compătimiri. Azi, ziarele franceze n'au publicat nici o fotografie. Hărțile geografice au luat-o înaintea scriitorilor, deoarece bucata de pământ a devenit mai interesantă decât înfățișarea unui spirit înalt. Cine o să se mai ocupe de „plecarea irevocabilă, tăcută și fără reîntoarceri”, cum spune Rilcke, a lui Guy de Pourtalès? Au pierit și alții, mai mari, gânditori și artiști de frunte, reprezentând tot ce spiritul omenirii moderne are mai nobil, mai de preț: **James Joice, Bergson, Marcel Prevost, Charles du Bos**, și nu s'a scris nimic. Când ți-e foame, spiritul tace... s'ar putea modifica dictonul cunoscut. Și totuși...

Am deschis și am răsfoit cărțile lui Guy de Pourtalès. Nu tot ce a scris omul acesta corespunde stării noastre de azi, sufletului nostru sguduit de cataclisme majore. Dar ai, uneori, voluptatea întoarcerii către lucrurile mijlocii, care păstrează impresii, amintiri, care au format momente ale spiritului și ale sensibilității tale. Sunt în opera lu Guy de Pourtalès pagini de mare gingășie, o gândire calmă și limpede, o literatură, cu un cuvânt, mai puțin epică decât a celorlalți scriitori elvețieni de limbă franceză, un **Ramuz**, un **Maurice Albert** sau un **Raymonde Vincent**, dar o literatură scânteetoare, irizată, cu rezonanțe subtile, alături de o fermitate a stilului, marmoreeană, clasică.

Aceste însușiri le avea Guy de Pourtalès din origina sa latin-mediteraniană, amestecată cu ereditatea maternă, cu străbuni normanzi, puritani și calviniști. Familia de origină franceză, se stabilise în Elveția pe la sfârșitul veacului XVI-lea, când convertită la protestantism fusese nevoită să părăsească teritoriul Franței. Guy de Pourtalès povestește în romanul **La Pêche Miraculeuse** trecutul său, carte bogată în notații biografice, ca și în cele care privesc formația spiritului său.

„ADAM ȘI EVA”

la Teatrul Regina Maria

Sâmbătă 21 Iunie, ora 8,30 seara are loc la Teatrul Regina Maria, premiera celui mai senzațional spectacol al teatrelor vieneze, comedia lui Roman Niewiarocitz „ADAM și EVA” în versiune românească datorită d-lor Radu Beligan și Stan Iorga.

Prin noutatea facturei, prin dialogul viu, și prin situațiile cu totul în afară de obișnuit comedia „ADAM și EVA” a fost bomba stagiunei vieneze reprezentându-se de sute de ori în serie.

Interpretarea se sprijină pe talentul și tinerețea lui Ion Aurel Manolescu și a frumoasei Maria Magda dela Teatrul Național.

Regia aparține lui Mihail Zirra.

Decorurile de pictorul Modran

Prețuri populare de vară dela 60 la 20 lei.

Biletele la Casa Teatrului între orele 10.30—13 și 18,30—20.

TOATE ARTELE

Album

D. GHIAȚA — DESEN

Expoziții postume ale unor artiști eroi

Doi fruntași ai noii arte italiene: Canavotto și Bora, căzuți pe câmpul de onoare, au fost comemorați prin expoziții postume

In cadrul celei de a XIII-a expoziție interprovincială, organizată la Torino, au fost consacrate două ample panouri, la loc de cinste, operei sculptorului Giuseppe Canavotto și a pictorului Piero Bora, doi artiști de frunte ai artei contimporane italiene, căzuți pe câmpul de onoare.

Sculptorul Canavotto a fost elevul maeștrilor Vannini și Santiano. Activitatea artistică și-a întrerupt-o adesea pentru a putea sluji țara sub arme. La războiul din 1915-1918 a luat parte ca locotenent; voluntar în Abisinia, în 1935-1936, a fost înaintat la gradul de căpitan pentru merite de arme. Cu acest grad a luptat apoi pe frontul de pe Alpi și apoi pe cel din Albania unde, în Februarie trecut, a căzut în chip eroic, în fruntea alpinilor săi.

Opera lui Canavotto, care a fost un viguros portretist și un statuar cu ample posibilități, este răspândită în toată Italia. Cităm din numeroasele sale realizări portretele eroului Cesare Battisti și al Ducelui de Abruzzi, și altarul dela Biserica San Massimo închinat soldaților căzuți în război.

Soldat și artist care a preamărit în opera sa vitejia ostașului italian și a Cămășei Negre luptând pentru revoluție, Canavotto moare în vârstă de 46 de ani.

Pictorul Piero Bora a fost elevul Academiei Albertine din Torino. Tânărul pictor piemontez, a excelat mai cu seamă în arta decorativă, dela frescă la arta publicitară. El este câștigătorul mai multor premii însemnate. Când a fost mobilizat Bora își pregătia expoziția personală de primăvară (aceste opere au fost expuse în expoziție postumă). Sublocotenent de infanterie Piero Bora a căzut vitejește în vârstă numai de 31 ani, pe frontul grec în timpul unui atac din 17 Februarie.

Printre creațiile sale cităm fresca împodobind capela „Lozzi Craverio” din cimitirul din Torino, operă originală și mărturisind marile însușiri de decorator ale lui Bora.

Un an dela moartea scriitorului T. C. Stan

Aflăm că s'a împlinit un an dela moartea prozatorului T. C. Stan, autorul romanelor „Șapte frați siamezi”, „Eu, Tina și Adam”, etc.

In ultimul număr al „Vieții literare”, d. I. Valerian închină o coloană plină de generoase amintiri pentru cel dispărut. Iată:

„Autorul celor șapte frați siamezi” a fost un scriitor autentic, ursit prin calitățile sale și o prodigioasă respirație în epos, să urmeze drumul marilor noștri prozatori.

Și regretul nostru, acum la împlinirea unui an de doliu, este cu atât mai mare, cu cât soarta nu l-a lăsat să-și înfăptuiască misiunea pentru care fusese creiat.

De noi a fost mereu aproape cu neprecupețit devotament. Dela primele numere ale „Vieții Literare”, a urmărit revista din clasele de liceu — a colaborat apoi cu dragoste, ori de câte ori exuberanța creației putea să se comprime în cadrul unei schițe pe măsura paginilor noastre — iar în ultimul timp eram colegi în S.S.R.

Niciodată nu l-am văzut atât de preocupat de soarta confraților ca în perioada ce-a urmat după moartea generalului N. M. Condiescu și până la alegerea noului președinte.

— Să ne alegem un președinte tânăr, entuziast, care să înalțe tagma noastră la nivelul ce-l merită.

Și în ziua alegerii, când i se înfăptuise dorința, n'a fost alt scriitor mai vesel ca el.

— Nu pentru mine, mă bucur, îmi spunea el cu lacrimi în ochi, ci pentru ceilalți mai timizi. Eu știu să lupt, răsbat singur.

Și într'adevăr — pentru a-și duce viața cu bărbăție și demnitate intrase la „Rador” — unde își consuma nopțile culegând știri efemere din undele războiului.

Astăzi toate acestea ne apar ca o poveste nespus de tristă”.

Neagu Rădulescu: TURNUL BABEL

(Ediția II-a, Revăzută și adăugită)

Iată o carte care era necesară. O carte scrisă ușor, curaiv, cu mult nerv și dolore de voie bună, chit că pe ici pe colo, mai înfige și acul ironiei în baloanele gata de desumflare ale câtorva glorii îmbâcsite de vreme și încăpățânare.

Neagu Rădulescu ne dovedește odată mai mult cu ocazia acestui „Turn al lui Babel” că stăpânește cu acelaș talent și dibăcia vorbelor înșirate pe ața literaturii, ca și condeiul liniilor caricaturale, cari l-au făcut atât de cunoscut, de invidiat și de urmărit de ponosele celor creionați de el.

Vie, tinerească și plină de neastâmpăr, noua carte a lui Neagu Rădulescu te poartă prin paginile ei pline de fantezie, umor și șarje, ca printr'un panopticum pentru a-ți arăta partea reală din viața literaților și actorilor noștri. Natural că se bucură de această reclamă a lui Neagu, care-și împodobește cartea și caricaturile-i tot atât de incisive ca și slova pe care o înșiră pe pagini, numai o parte dintre literații și actorii noștri și în special cei mai tineri.

N'ar fi putut tânărul nostru scriitor să facă o istorie a întregii vieți literare și teatrale, fiind că n'ar fi avut materialul documentar care la el, în speță, este omul, și cartea nu și-ar fi putut susține causticitatea din cauza informațiilor cari ar fi arătat părerile altora dintre cei dispăruți și nici de cum ale lui Neagu Rădulescu.

Dealtfel acest lucru ni-l spune chiar autorul, dela primele pagini.

Se desfășoară în „Turnul Babel”, filmul cafenelei și vieții literare românești, ca și al culiselor teatrale, al ultimilor 10 ani. Era dealtfel firesc să fie așa.

Pe toți cei creionați de Neagu în noua sa carte, fie numai în slovă sau în caricatură, el i-a cunoscut și îi cunoaște deaproape. Ii întâlnește zilnic, pe stradă, la cafenea, la teatru, în redacții. L-a luat pe fiecare în parte, l-a pipăit, l-a învârtit, l-a sunat și acolo unde a găsit defecte a strigat în gura mare. Așa cum știe el, ca în caricaturi. Dacă omul nu avea nimic de râs, Neagu nu a disperat. A pus un calambur, o bârfeală și cartea și-a păstrat linia ei.

„Burnul Babel”, înseamnă în cariera scriitoricească a lui Neagu Rădulescu, un nou succes.

Iși rezervă autorul în această carte, toată tinerețea talentului său de necontestat și face dintr'un șir de fapte diverse scriitoricești și teatrale, un volum bun de umor sănătos și uneori răutăcios din cauza săgeților otrăvite cu veninul bârfelii și al adevărului presărat cu dibăcie printre rânduri.

Amărăciunile pe cari le pricinuește cartea lui Neagu, unora dintre eroii săi — și are atât de mulți eroi această carte — nu sunt pornite din ură, nu sunt scrise cu patimă. Ele nasc zâmbetul și pe buzele celor în cauză fiindcă enunță un adevăr.

Incontestabil, Neagu Rădulescu, este cronicarul vieții literare și teatrale românești, contimporane.

Iar proaspăta sa carte „Turnul Babel” adună o seamă de cronici moderne despre cafeneaua literară și culisele teatrale românești.

Pe lângă toate calitățile ei scriitoricești, „Turnul Babel” își adaugă una în plus. Aceea de a da bună dispoziție lectorilor săi, acea bună dispoziție de care toată lumea are nevoie mai ales astăzi și care o întâlnești așa de rar.

PAUL BARBULESCU

Vechimea numirii de Ardeal

Pe la anul 1080, Ungurii, sub Ladislav I, pătrund în Transilvania, pe care o iau în stăpânire și-i dau numele unguresc de Erdely, ceince înseamnă „peste pădure”, devenit în românește Ardeal. Chiar și numirea latină de Transilvania, indică trans = dincolo și silvanus = pădure, adică țara de dincolo de pădure.

Vitamine și hormoni

O nouă revistă, „Vitamine și hormoni” organ central pentru întregul domeniu de cercetări, va apare în Editura academică Becker și Erler din Lipsca. Șef-redactor este profesorul A. Scheunert-Lipsca. Vor fi publicate, în această revistă, lucrări din domeniul biologiei, patologiei, medicinei, etc., în limba germană, italiană, franceză și engleză.

Spectacole

TEATRE

LUPTA ȘI LUMINA: Hocus-pocus.
SARINDAR: Eva în vitrină.
GRADINA COLOS - ALHAMBRA: Vagabonzii.
GRADINA ISBANDA: Isbânda dragostei.
VOLTA BUZEȘTI: „Firfirică”
COMEDIA: Felița ta.
SAVOY: Banii nu fac nici două parale.

CINEMATOGRAFE

SCALA: Chemarea Vieții și Jurnal U. F. A.
ARO: Misteriosul Domn Victor
CAPITOL (sală și grădnă): Johnny Apollo și Jurnal.
REGAL: Asediul Alcazarului, jurnal O.N.C. și UFA.
TRIANON: Cântărețul poporului și jurnal UFA.
SELECT: Kora Terry și Jurnal nou.
FEMINA: Evreul Süss.
FORUM: Rihard al III-lea jurnal și complectare.
PALAS BULEVARD: Elisabeth și Essex.
ARPA: Intre viață și moarte. Jurnal de război și Jurnal românesc.
ROXY: Ultima întâlnire.
OMNIA: Omul invizibil, complectare și jurnale.
ALCAZAR: Kongo Express; Ritm de jazz și jurnal.
AIDA (grădină și sală): Ești un înger, jurnal și complectare.
AMERICAN (sală și grădină): Tinerețea și suferințele lui Tom Edison, compl. Tobris Magazin și jurnal UFA.
BITOLIA: Ultimul gangster, Mont-Blanc și jurnal românesc.
BARCELONA: Pericolul roșu, jurnal ONC, complectare și trupa de reviste Dodel Stănescu.
BIRUINȚA: Cei 4 cavaleri, jurnal și complectare.
CARMEN SYLVA (fost Lucifer): Traficanții din Rio, jurnal O.N.C. și trupa de reviste Georgescu-Iași.
CARMEN (Dudești 164): Secretul celor 13 mascați.
COTROCENI: Bel-Ami și jurnale U.F.A. și ONC.
CRANGAȘI: Hotel Imperial, Jurnal și trupă de reviste.
DICHIU: 1 contra 100, jurnal și trupa de reviste Dan Boerescu.
DACIA (sală și grădină): Condottieri și Jurnale ONC și UFA.
DIANA: La răscruce de vânturi, jurnal, complectare și trupa de reviste Jean Tomas.
EDISON (sală și grădină): Cavalcada fantastică jurnal și trupa de reviste N. Burmaz.
FLORIDA: Taifun și Trandafirul însângerat.
FRANKLIN: Ducele de West-Point, jurnal de războiu și jurnal românesc.
GLORIA (sală și grădină): Cleopatra jurnal și complectare.
IZBANDA: Manon Lescaut. Un înger de fată și jurnal ONC.
ILEANA (sală și grădină): Tarzan stăpânul junglei și jurnal.
LIZEANU: Casa din Malta, jurnal românesc și complectare.
LIA: Femei în lanțuri, jurnal și complectare.
MARCONI: Inamicul ne pândește, Cățelul fantomă, jurnal românesc și trupă de reviste M. Nedelan M. Bejan.
MARNA: Iți amintești, jurnale de război, Boala dragostei și trupa de reviste Titi Mihăilescu.
MEXIC: Dela Maerling la Sarajevo, Jurnalul O. N. C. și Trupa Georgescu Iași. gescu-Iași.
MILANO: Ești un înger și jurnale ONC și PFA.
MODEL: Balalaica jurnal și complectare.
MIORIȚA: Cântecul Patriei și jurnale.
NERO (sală și grădină): Dansez pentru tine, complectare și jurnal.
NONI: Cei 4 cavaleri și Aventurierul.
ODEON (sală și grădină): Opereta întreagă și jurnal OCR și ONT.
TOMIS (sală și grădină): Emigranții și Jurnal de război.
TRIUMF: Iadul îngerilor, un film în relief și jurnal U.F.A.
UNIC (sală și grădină): Patrula albă și jurnal.
UNIREA: Răscoala munților, jurnal și complectare.
VOLTA-BUZEȘTI: Sbucium [illegible] și trupa de reviste „Gând[illegible]”
VENUS: Balalaica, jurnal și comedie.
VOLGA: Katia, jurnal și complectare.
VERGU: Călărețul misterios X 94.

Adevărul Statului

(Urmare din pagina I-a)

tea, cu însuș Dumnezeu, și n'ar avea alt destin decât să cadă zdrobit subt legile implacabile.

Istoria este bogată de aceste vaste erori, uneori sublime, ale oamenilor cari au crezut că pot să privească realul în ochiul lor — ca personagiul gidian — nu în afară de el... Unii au vrut astfel să zidească Republici ideale în care totul era armonie și ritm — dar republici care nu se puteau așeza nicăieri pe pământ... Alții au gândit admirabile Uniuni, nu mai știu ce Federații — toate acestea, superbe forme, fără contur... Dar în toate timpurile și pretutindeni, o natură care nu renunță, care n'ar putea să renunțe, ne-a chemat la adevărul ei unic, la substanța ei dublă, ca însăși ființa noastră, în care Cer și pământ se cuprind deopotrivă.

Ce se întâmplă în aceste situații? Se trișează fără îndoială! De perfectă bună credință poate — dar se trișează.

Oamenii substitue legilor naturale, evasiunile lor și visările... Este ignoranța lucrului politic, sau sunt poate aici exaltări dincolo de uman, dincolo de condiția noastră — nu ne-am pricepe să spunem. Faptul e însă că totdeauna când gândim aceste construcții, când trăim, sau vrem mai ales să trăim în ele — ne găsim în planul unei dezordini și avem să suportăm prăbușirile ei.

Priviți toate democrațiile — cu atât mai semnificative cu cât au vrut să dea o viață absolută par'că principiului lor ideal. Dar priviți-le, căzând! Și nici nu era necesar războiul acesta. Războiul n'a făcut decât să verifice organice prăbușiri — care s'au arătat, evident, în primul ceas în care cărțile au trebuit să fie date pe față. Și dece s'au prăbușit aceste democrații? Pentru o singură, o mare rațiune: ele erau altceva decât „Statul" adevărat! La fel va trebui să pricepem imposibilele Federații europene, la fel sistemele comuniste, — sau atâtea alte construcții ideale pe care nu le mai numără istoria doctrinelor și care au dezolat de atâtea ori teribila experiență umană.

Dar atunci care ar fi de data asta „acordul" pe care am crezut că-l avem — acordul care totuș lipsește! Și cine poartă răspunderea?

O purtăm noi toți. Suntem toți vinovați, atunci când ne-am lăsat prizonieri ai himerelor... Și acordul pe care nu-l avem, este acela pe care nu l-am făcut mai întâi cu necesitatea însăși a Statului. N'am examinat mai întâi să vedem dacă „visul" nostru este posibil! Dar l-am vrut — și atunci l-am crezut real! De aceea au căzut pozițiile Genevei, deaceea se clatină — sau se trădează — formulele comuniste, și de aceea cad democrațiile, nobile dezastre ale libertății. Toate aceste lucruri, care pot sclipi cu atâta seducție, Dorinței noastre, — sunt totuș altceva decât condiția noastră și sunt altceva decât Statul.

Dar mai este în sfârșit un ultim aspect al dezordinei, — mai vulgar acesta, mai trist, — în care acelaș acord de Drept public e viciat și în care Statul este lovit. Sunt cazurile în care cunoaștem adevărul — îl recunoaștem cel puțin — dar credem totuș că n'ear fi posibil să-l desfigurăm fără pedeapsă.

Dar este chiar aspectul care ne-a preocupat săptămâna trecută. Guvernanții cari cred că pot să strâmbe formele Statului, cari cred că pot să trișeze... Se pricepe însă poate mai bine astăzi, perspectivele pe care acești oameni le pot avea!

TOMA VLADESCU

Ziarul „Țara" dela Sibiu

Este mai mult timp de când am primit dela Sibiu colecția ziarului ȚARA, inimoasa foae ardeleană care apare subt conducerea d-lui Grigore Popa. Urmărim de atunci ziarul cu o încredere pe care niciun număr n'a desmințit-o și cu toatecă am fi vrut de mult să felicităm pe confrații noștri ardeleni, nu izbutim totuș decât astăzi abia, și cu atâta întârziere, să ne spunem cuvântul.

Un ziar care apare astăzi dincolo de munți, acolo unde rana noastră este mai vie, trebue să fie un strigăt din inima neamului, o chemare de fiece zi și trebue mai ales să fie o luptă.

In convingerea noastă, pe care de atâtea ori am mărturisit-o, gazetarul nu mai este și nu mai înseamnă nimic, dacă se resemnează să fie un simplu profesionist. El nu poate fi decât un luptător, un soldat, pe înaltele poziții ale unui adevăr unic — adevărul nostru, acela pe care pretindem să-l cunoaștem și să-l avem, decâteori ne spunem cuvântul.

Cu atât mai mult însă această misiune revine luptătorilor de presă care se ridică astăzi pe baricadele de gând ale unui ideal sfâșiat — și credem să putem afirma că atâți distinși confrați din redacția ȚARII dela Sibiu și-au înțeles această chemare.

In locul unui regionalism atâta de strâmb care desfigura în alte timpuri unitatea noastră de neam avem mulțumirea să putem constata în ziarul dela Sibiu o justă doctrină a ființei românești întregi — acest „corp național" pe care Eminescu s'a priceput cândva să ni-l spună, și pe care urmează să se ridice astăzi toate afirmațiile noastre.

Ar fi mai deopotrivă să relevăm o conștiință clară a adevărurilor noastre naționale și o nobilă ținută a unor condee care onorează scrisul nostru.

Pentru toate aceste bunuri — atâta de necesare azi în Ardeal! — noi urăm ȚARII viață lungă, și vrem să-i mărturisim aici simpatia noastră întreagă.

INVIEREA

Statuia părintelui Lucaciu dela Satu-Mare se află la Arad

Odată cu cedarea Ardealului a trebuit ca și statuile marilor luptători pentru cauzele neamului românesc să fie aduse pe pământul țării.

O astfel de statue a fost și a marelui luptător naționalist dr. Vasile Lucaciu dela Satu Mare, care a fost adusă odată cu evacuarea teritoriului și lăsată în careva curte din Arad, fără ca această statue să fie așezată într'un loc de cinste.

Populația refugiată din nordul Transilvaniei și stabilită la Alba Iulia, cere ca această statue a marelui luptător dr. Vasile Lucaciu să fie adusă la Alba Iulia și să fie așezată în Piața Mihai Viteazul, cu fața spre Ardealul cedat, pentru care a luptat părintele Lucaciu.

Intrucât bieții refugiați nu dispun de o sumă de bani ca să poată transporta statuia, rugăm autoritățile din Alba Iulia să dea tot concursul în această operă socială.

Noua ordine europeană

— Legătura dintre economia de război și complexul de probleme ale nouei Europe [illegible]

Aceluia care ar pune întreb...: experiența războiului din 1914—1918 a slujit oare pentru a preveni și rezolva problemele economice ridicate de război și de perioada care-i urmează, puse pe tapet de actualul conflict? — și care ar cere un răspuns concret, puțini economiști i-ar putea astăzi răspunde. Cu excepția țărilor, care în soluția dată problemelor economice naționale au găsit și o soluție potrivită problemelor economiei de războiu (Italia și Germania), tuturor celorlalte Nații li s'au înfățișat numai decât aceleaș semne de întrebare, aceleaș cerințe, aceeaș nevoi de reorganizare care au stăpânit economia mondială între 1914, 1918.

A rezolva în epoca ce urmează războiului problemele economiei ridicate de el, a le preveni în timpul organizării păcii, acesta a fost punctul în jurul căruia s'a polarizat discuțiile de când noul război a făcut să reapară, mai mult sau mai puțin justificat, spectrul insuficienței aprovizionării alimentare și industriale și cu cât fim mai aproape de adevăr, de când noul război — purtând vădit pecetia elementelor politice și strategice concepute și impuse de geniul conducătorilor Axei — a stârnit nădejdea că, odată cu biruința Italiei și Germaniei, problema de căpetenie a dreptății economice internaționale va putea să capete o deslegare definitivă. Acest lucru datorit faptului că astăzi nimeni nu se mai îndoește că organizația din timp de pace, organizația din vreme de război, organizația internă și organizația internațională sunt pe planuri diferite elemente strâns legate ale aceleiaș probleme.

In chip fatal toată lumea este mânată să-și închele observațiile asupra problemelor ridicate de către aprovizionările de război, cu perspective de reorganizare economică în vreme de pace. Această tendință dovedete, odată mai mult, cât de puternice rădăcini a prins în spiritul nostru sensul fatal al unei intervenții din ce în ce mai hotărâte, al politicei în economie, și vine să dea dreptate acelora care, de multă vreme, au arătat că tocmai această strânsă legătură dintre factorul politic și economic este punctul de plecare al unei noui organizări a societății.

Cărțile italiene cele mai interesante, scrise asupra acestui subiect, arată (câteodată fără să vrea) cât de mult s'a înrădăcinat în sufletul fiecăruia dintre noi această idee. Dacă în cărțile lui Palladino și Pirelli nu apare acest lucru decât în intenții, aceea a lui Luigi Rossi: „Il petrolio nel mondo") este vădit inspirată de această idee.

Acelaș lucru se poate spune și de scrierile lui Alberto de Stefani, Amedeo Giannini și Odonpor. Putem să spunem deci, fără să ne înșelăm, că ideea aceasta este postulatul care inspiră o trudă recentă, pe care o recomandăm cu căldură cititorilor. In mulțimea volumelor, broșurilor și articolelor, stârnite de problema atât de actuală a economiei europene de război și de după război, cartea lui Francesco Saverio Orlando (L'economia bellica ed i problemi della nuova Europa, Milano, Bocca; 1941; XI 274 p. in — 16) este o covârșitoare însemnătate.

Această carte este împărțită în trei părți: economia post bellică. Economiei dinaintea războiului autorul îi închină trei capitole separate, în care este tratată, pentru prima oară problema conducerii și diplomației economice, aceea a ostilităților economice internaționale și aceea a politicei economice dinaintea războiului.

Ostilitățile economice internaționale, notează autorul, nu și-au atins niciodată țelurile propuse sau într'o foarte mică parte și cu totul în disproporție cu efectul. In orice caz nu au înlăturat conflictele armate, ba chiar le-au anticipat. Agresiunile economice, lăsate acum la arbitrajul guvernelor întrucât acest lucru convine stăpânitorilor lumii, trebuesc supuse unei reglementări internaționale la fel ca și agresiunile armate. Numai în felul acesta viitoarele orânduiri internaționale vor putea avea o durată și o valoare reală. Viitoarele legături internaționale presupun instituirea unei diplomații economice calificată în stare să funcționeze perfect.

In perioada de pregătire a actualului război, măsurile de politică economică, dovedite necesare prin experiența căpătată în războiul trecut, au fost luate la timp dar nu se poate susține că au fost însoțite de o orânduire al cărui nivel să fi fost deajuns. Unul din mijloacele care s'a dovedit a fi mai eficace pentru a se putea rezista la agresiunile economice este controlul de stat exercitat asupra omerțului cu străinătatea. Acesta ar putea fi, notează autorul, un punct de plecare în vederea unei reglementări a neutralității economice, care să facă pe oameni să-și recâștige încrederea în posibilitatea unei adevărate neutralități politice. In sprijinul argumentării sale, autorul citează o seamă de elemente luate din istorie și numeroase date statistice.

Capitolele asupra economiei de război cuprind indicații de cea mai mare actualitate. Orlando pornește dela opera — azi clasică — a lui Possony. Cum fiecărui soldat de pe front trebue să-i corespundă în medie, după Possonc, 9,5 muncitori în războaiele defensive și 12,5 în cele ofensive (4,5 după Leonhardt), problema economică cea mai gravă a războaielor actuale este aceea a specialiștilor necesari producției de război. Două soluții nemerite ar fi: cea de a extinde instrucția tehnică tuturor recruților și cea de a se motoriza agricultura la maximum (cea mai mare parte a soldaților sunt țărani).

Studierea problemei restricțiilor alimentare, sugerează autorului o considerație cu totul interesantă: în loc să se limiteze în chip arbitrar consumarea anumitor produse (orice criteriu de limitare este cu necesitate arbitrar), ar trebui mai degrabă să se înlesnească și să se îndrepte mulțimile spre consumul produselor de substituție pentru care este util să se creeze condiții de debușeu și de adoptare, și în epoca de după război (peștele apelor interne, legumele de tot felul, fructele). Traiul nu s'ar scumpi sau în orice caz prețurile ar spori foate puțin. In aceste condiții nivelul salariilor ar fi mai lesne păstrat la limitele firești.

In ceea ce privește problema producției, autorul înșiră avantagiile și desavantagiile concentrării industriale care este o urmare firească a condițiilor economice create de către război. In legătură cu distribuția notează că în afară de control, o extindere mai mare a aplicării principiului prețurilor multiple ar putea să împace dinamica prețurilor din vremea de război cu dreptatea socială.

Ultimul capitol al cărții a fost consacrat economiei din epoca de război. Acesta este capitolul care se citește cu cel mai mare interes și de cei ce nu au pregătire economică, dar se interesează totuș de problemele capitale ale vremii sale. „O biruință militară ar putea fi diminuată — scrie autorul — de o treptată reluare a activității economice după cum la rândul ei o înfrângere ar putea fi, dacă nu ștearsă, cel puțin atenuată, printr'o sistematică reorganizare economică și financiară". Pilda Germaniei vorbește dela sine. Autorul [illegible] stă asupra însemnătății funcționării efective a unui stat major economic (comandament unic al economiei) și asupra nevoii de se întemeia o școală superioară de economie.

Cât privește problemele economice și juridice ale noului Europe care se va naște din actualul conflict, gândirea autorului poate fi perfect rezumată în această propoziție: „Nu mai este cu putință să facem abstracție de aspectul politic și social al problemelor economice". Afirmația lui Orlando se întemeiază în mare parte pe raportul Van Zeeland și pe ideile exprimate de către ministrul Funk.

Care vor fi liniile directoare ale politicei economice după război? Va trebui mai întâi de toate să se realizeze o lentă, prevăzătoare, dar necesară deflație, căci este mai bine să se procedeze printr'o sporire a producției depășind nevoile, astfel ca să devină

[illegible]

Din redădirea economic[illegible] va trebui să se nască [illegible] finitivă a unui drept [illegible] național temei al [illegible] politice.

„Biruința Axei nu va [illegible] lului, ci începutul [illegible] internațional".

GAV[illegible]

Așteptă[illegible]

IN ATENȚI[A] d-lui Director General P.[illegible]

Cunoaștem cu toții zelul pe care îl depun actualii conducători ai treburilor publice pentru ruperea cu un trecut de nepăsare și întronarea disciplinei care a lipsit atât timp și de pe urma căruia am suferit și suferim încă și acum. Și nimeni, cu bună credință, nu poate contesta faptul că lucrurile, în marea lor majoritate, au fost îndreptate pe calea cea bună.

Totuși există unele lucruri cari trebuesc încă îndreptate. Iată, de exemplu, o plângere pe care am primit-o la redacție.

Ni se spune că o sumă de bani, expediată din Capitală, unui destinatar tot din Capitală și pentru care s'a eliberat de un oficiu poștal din str. Maica Domnului recepisa Nr. 95, Seria 17.615 din 14 Mai a. c. negputând fi ridicată, d[illegible] tinatarului, nu a ma[illegible] tuită expeditorului [illegible] azi, deși au trecut 37 [illegible]

La încercările [illegible] expeditorului, purtat [illegible] patru zile pe la ghișe[illegible] Centrale, i s'a răspun[illegible] din urmă doar: „A[illegible] dupăce un oarecare [illegible] ționari a crezut că e [illegible] sa să facă și unele apre[illegible] site de delicatețe.

Supunem cazul d[illegible] rector General al Poșt[illegible] convingerea că va căuta [illegible] lăture acest neajuns, [illegible] mai mult că, nu este [illegible] caz de această natură, [illegible] timpurile grele de azi — [illegible] ni nu se poate lipsi de [illegible] pe care l-a muncit și câștig[illegible] greu.

Camuflați luminele

Legea vă pedepsește c[u] închisoare și amendă

COMUNICAT

Cu toate că exercițiile de ascunderea completă a luminilor interioare din locuințe, localuri publice, instituții și întreprinderi, precum și camuflarea farurilor pe tot cuprinsul Municipiului București și Comunelor Suburbane, durează dela 16 Iunie 1941, fără întrerupere și cu toate sfaturile publicate prin Radio și presă, se constată că nu toți cei vizați au luat măsurile prevăzute în Ordonanța Comandamentului Militar al Capitalei Nr. 11 din 18 Februarie 1941.

In consecință se face cunoscut că dispozițiunea prev[illegible] în suscitata ordonanță, [illegible] că trimiterea în judecată a c[illegible] travenienților se va face d[illegible] un prim avertisment scris [illegible] revocă, așa încât organele [illegible] țienești, militare și ordinar[illegible] încheia procesele verbale [illegible] tatatoare, înaintându-le [illegible] Tribunalului Militar, fără [illegible] adresă avertisment scris.

Se reamintește deasem[enea] că sancțiunile ce se aplică [illegible] pedeapsa cu închisoare del[a] [illegible] luni la 2 ani și amendă d[e] 5.000 la 50.000 lei.

Prezentul comunicat înlo[illegible] ește avertismentul scris pre[illegible] zut de Ordonanța Nr. 11.

Din Carpați până'n Bucovina

Sub titlul: „Din Carpați până în Bucovina", ziarul „BERLINER BOERSEN ZEITUNG" publică un articol semnat de d. Otto Lins-Morstadt, din care extragem:

„Cine călătorește astăzi prin România recunoaște de îndată trei elemente deosebite, din care se compune poporul român.

„O unitate mare și compactă o formează neamul românesc în cotul Carpaților", în Ardeal, unde întâlnim o foarte evoluată cultură a pământului și creșterii vitelor.

„A doua grupă se întinde dela Orșova până la gurile Dunării și aici se găsesc monumente din timpuri străvechi de o importanță hotărîtoare pentru însăși neamul și limba țării.

„La Turnu-Severin se găsesc ruinele construcțiilor uriașe ale Impăratului Traian, al cărui pod peste Dunăre reprezintă una din operile arhitectuale cele mai impresionante ale antichității. Și astăzi se văd pe malurile Dunării stâlpii puternici pe care se arcuia îndrăznețul pod de lemn. In apropiere de aceste ruini s'a construit un muzeu în care se păstrează obiectele descoperite cu ocazia săpăturilor arheologice și ale construcției model a podului.

„Al treilea grup, locuește țara dintre Carpați și Nistru, ținuturile Moldovei și Bucovinei. In această regiune întinsă, deschisă și deluroasă, viața a fost altfel decât în regiunile de munte. Boerii stăpâneau ținuturi întregi și sub ocrotirea lor s'a desvoltat o artă bisericească de înaltă valoare.

„Nicăeri în România nu se găsesc biserici și mânăstiri așa de frumoase ca în Moldova și Bucovina. Iașii, cel mai mare oraș al Moldovei, a devenit sediul unei universități. Iar numărul bisericilor frumoase, în frunte cu Trei Ierarhi și cu Mitropolia, este caracteristic pentru acest ținut".

In continuare autorul se ocupă de progresele economice și materiale în general făcute de România în ultimul timp, mulțumită strânselor legături de această natură cu Germania, cum sunt construcțiile de șosele, mașini agricole și de transport; apoi relevă posibilitățile enorme pe care le implică în acest sens existența în România a petrolului și a gazului metan.

„O Europă mare și puternică — scrie autorul — nu poate lua ființă decât în momentul când toate țările își adaptează puterea de producție la nivelul țărilor cele mai înaintate. Este de altfel în interesul Germaniei ca colaboratorii ei economici să fie puternici și capabili să realizeze în acest domeniu. Din acest moment Germania le livrează instalațiile technice cari le lipsesc și care sunt exploatate în comun".

Autorul relevă deasemeni reorganiarea și intensificarea agriculturii românești.

Caracteristic pentru noul spirit de înțelegere dintre statele Sud-estului este rapida instalare a ferry-boatului care leagă acum România cu Bulgaria și care a fost livrat tot de o firmă germană.

Soarta funcționarilor particulari

Mai multe scrisori primite la redacție ne arată situația grea în care se găsesc azi funcționarii particulari, salariați în cea mai mare parte cu 2 până la 4 mii lei lunar.

E ușor de întrezărit desigur ce viață poate duce astăzi un om — uneori o familie întreagă — cu un astfel de venit.

Dacă însă la Ministerul de Finanțe se studiază în acest moment un proect de lege pentru mărirea salariilor funcționarilor publici care sunt plătiți sub 4000 lei, se pare că nu aceiași soartă vor avea și funcționarii particulari. Tot un minimum de salariu și pentru funcționarii particulari de aceeași categorie de salarizare.

Fiindcă de soarta funcționarilor particulari nu e obligat statul să se intereseze, cel puțin în privința salariilor.

Credem totuși că, în împrejurările cu totul excepționale în care trăim azi, guvernul și-ar putea depăși obligațiile ferme, venind cu o dispoziție în baza căreia patronii funcționarilor particulari să-și revizuiască salarizările și să acorde majorarea acolo unde necesitățile stricte ale existenței o reclamă. Poate fi decretat — credem — tru funcționarul particular ca și pentru cel public. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât majoritatea acestor funcționari activează în comerț, adică acolo unde beneficiile nu pot fi tăgăduite în aceste vremuri de ridicat standard al vânzării.

E adevărat că nu așa se poate rezolva marea problemă a scumpetei. Dar, pentru câtva timp, o majorare a salariilor, însoțită de o drastică legiferare a prețurilor, ar remedia întrucâtva neajunsurile de care se plâng cei necăjiți.

Actualitatea externă

„Cartea Albă" Nr. 7 germanădespre decfășurarea situațiilor din Iugoslavia și Grecia

BERLIN. — Presa germană reproduce pasagii din „Cartea Albă" nr. 7, publicată de ministerul de externe al Reichului. Cartea cuprinde 144 documente, din care se vede cum Jugoslavia a trecut peste noapte în tabăra engleză, deși aderase de bună voie la pactul tripartit, asigurându-se astfel că nu va participa la război.

Ziarele reproduc mai întâi documente din perioada înțelegerii germano-iugoslave. Din ele reiese că la Belgrad erau tendințe de prietenie cu Germania încă din timpul vieții Regelui Alexandru și încă de pe timpul guvernului Stoiadinovici. Semnificativ este un raport al unui ministru german la Moscova, în care se relateaă cum Regele a avut o largă comprehesiune față de Germania, exprimându-și, într'o convorbire regretul pentru tonul anti-german adoptat de presa iugoslavă. Convorbirea a avut loc la 21 Ianuarie 1932.

Din alt document asupra întrevederii între Fuehrer și d. Stoiadinovici, la 17 Ianuarie 1932 la Berlin, reiese intenția clară a Fuehrerului de a se ajunge la raporturi amicale cu Iugoslavia. Atunci Fuehrerul a spus că interesul Germaniei este ca să existe o Iugoslavie puternică. D. Stoiadinovici a mulțumit Fuehrerului pentru politica sa cu privire la Iugoslavia, exprimându-și acordul în problema habsburgică și spunând că dacă va fi nevoie Iugoslavia va merge alături de Germania.

Un prim semn de alterare a acestor relații se găsește într'un document referitor la convorbirea specialistului pentru Europa de Mijloc din ministerul de externe al Poloniei, d. Knoll, avută cu atașatul de presă al legației jugoslave la Varșovia, d. Mares, la 9 Iulie 1939. Cu acest prilej d. Mares a afirmat că odată cu plecarea din guvern a d-lui Stoiadinovici, politica Jugoslavă a primit o schimbare fundamentală dar cu grijă ascunsă. Deși aparent se ducea politica preconizată de d. Stoiadinovici, cercurile guvernamentale considerau ca periculoase numai puterile Axei. D. Mares era de părere că în caz de conflict neutralitatea Jugoslaviei va fi de scurtă durată, după care se va declara împotriva Germaniei și Italiei.

Asemenea păreri au fost emise și de alți politicieni și de personalități militare, față de atașatul militar și de ministrul Franței la Belgrad. Caracteristic este raportul atașatului militar al Franței, din care reiese că prințul Paul și primul ministru al Iugoslaviei aprobaseră trimiterea unui ofițer aviator din armata generalului Weygand pentru a lua informații secrete în vederea construirii unor aerodromuri pe teritoriul jugoslav, pe când guvernul jugoslav trebuia să trimită și el un atașat militar la Ankara, pentru postul de legătură cu generalul Weygand. Documentul este dela 19 Aprilie 1940.

In timp ce Germania dădea Jugoslaviei — prin semnătura acesteia de aderare la Pactul Tripartit — o garanție pentru existența sa viitoare, ministrul german la Belgrad era nevoit — după cum reiese din documente — să trimită o telegramă, la 29 Mai 1941, prin care anunța că situația internă a Jugoslaviei este foarte încordată și că prin oraș se vorbește de organizarea unei lovituri de stat, pusă la cale de niște ofițeri tineri, care găsiseră înțelegere și sprijin la generalul Simovici, comandantul șef al aviației iugoslave. Ministrul Germaniei la Belgrad raporta și despre întrevederile generalului Simovici cu atașatul aerului al Marei Britanii, în cursul cărora studiase detaliat ajutorul britanic în cazul unui conflict cu Axa, conflict pe care generalul Simovici îl vedea inevitabil, în caz că lovitura de stat ar fi reușit.

O icoană identică reiese și din studierea documentelor privitoare la Grecia. Și acest stat își clădise întreaga organizare militară numai pe baza colaborării cu Franța și cu Anglia. Grecia a pus la dispoziția aliaților bazele și porturile sale și și-a angajat întreaga flotă comercială pentru Anglia. In timp ce Grecia afirma că sunt inexacte toate informațiile după care ar fi debarcat pe teritoriul grec trupe engleze sau de altă naționalitate, documentele publicate acum arată că atașatul militar al Franței la Atena anunța comandamentul suprem al forțelor franceze de dearcarea trupelor poloneze.

Documentele mai a[illegible] de soldați britanici au debarcat la Creta și la Pireu.

IMPRIMERIILE „TIPARUL ROMANESC" S. A. — Str. Const. Mille nr. 16 — Telefon nr. 3.35.3[illegible]